U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **B. N. B.,** zastoupen JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem, se sídlem U Klavírky 1351/8, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2018, č. j. 4 Az 14/2017 - 85,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 30. 1. 2017, č. j. OAM-354/ZA-ZA06-K01-2012, žalovaný rozhodl, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem ze dne 26. 11. 2018, č. j. 4 Az 14/2017 - 85. Rozsudek městského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[4] Stěžovatel namítal, že správní orgán i městský soud učinily mylný závěr o neexistenci pronásledování stěžovatele z důvodu uplatňování politických práv a svobod, neboť stěžovatel vyjadřoval názory na současnou situaci v Konžské republice a komunikoval s konzulem a pracovníky ambasády. Jeho otec byl politicky aktivní, přičemž proti němu a matce po jejich návratu do vlasti bylo použito násilí a došlo k jejich zmizení. V případě stěžovatele nelze vyloučit

riziko, které mu v tomto směru v zemi původu hrozí. Dále namítal, že správní orgán i městský soud učinily mylný závěr o neexistenci pronásledování stěžovatele z důvodu příslušnosti k etnické skupině Lari, které hrozí pronásledování ze strany vládnoucího kmene Mboši, přičemž země původu by stěžovateli nebyla schopna poskytnout v případě ohrožení pomoc. K humanitárnímu azylu uvedl, že Konžská republika nemá v současné době zdravotnictví a lékařský systém na takové úrovni, aby mu byla poskytnuta potřebná léčba. Stěžovatel rovněž setrval na svém tvrzení, že mu v případě návratu do země původu hrozí nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Rozpory ve svých tvrzeních stěžovatel odůvodňoval dlouhou dobou mezi konanými pohovory. Při pohovoru mohlo dojít i k některým nesrovnalostem a nedorozuměním, které plynou z psychického stavu stěžovatele, neznalosti prostředí a právního řádu České republiky. Správní orgán pak pochybil, když se nepokusil jím namítané rozpory odstranit.

IV.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[7] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[8] K tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů se v obecné rovině Nejvyšší správní soud mnohokrát vyjádřil (viz např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 - 245, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64). Rozhodnutí soudu je třeba považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů zejména tehdy, pokud není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů nebo při utváření právního závěru, z jakého důvodu soud považoval žalobní námitky za liché či mylné nebo proč nepovažoval právní argumentaci v žalobě za důvodnou. Meritorní přezkum rozhodnutí soudu je tak možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje, neboť je z jeho odůvodnění zcela zřejmé, jakými úvahami byl při posouzení věci v rozsahu žalobních bodů městský soud veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl. Že přitom zaujal stejný právní názor, jaký vyjádřil žalovaný v napadeném rozhodnutí, nemůže vést k závěru o nepřezkoumatelnosti jeho vlastního rozhodnutí. Požadovat po městském soudu, aby vlastními a jinými slovy přeformuloval již jednou vyjádřené, by bylo zbytečné a neúčelné. V této souvislosti Nejvyšší správní soud poukazuje na usnesení ze dne 22. 9. 2016, č. j. 6 Azs 167/2016 - 31, kde uvedl: *„Jestliže soud v řízení podle § 65 a násl. s. ř. s. shledá*

právní názor správního orgánu správným, je logické, že tento názor do odůvodnění svého rozhodnutí převezme. Převyprávěním téhož, jen jinými slovy, by soud k ochraně práv stěžovatele nikterak nepřispěl."

[9] Pokud jde o tvrzení stěžovatele, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, případně doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) téhož zákona z důvodu uplatňování politických práv a svobod, pak je třeba ve shodě s městským soudem poukázat na to, že v průběhu správního řízení se ve výpovědích stěžovatele objevovaly zásadní rozpory, které nelze omluvit ani špatnou pamětí, ani dlouhou časovou prodlevou mezi prvním a druhým pohovorem před žalovaným. Stěžovatel rozdílně hovořil nejen o svých politických aktivitách, ale i o situaci svých rodičů po jejich návratu do vlasti, tedy o skutečnostech, které podle jeho názoru měly mít zásadní vliv na jeho rozhodnutí požádat o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V žádosti o udělení mezinárodní ochrany a při pohovoru provedeném 4. 12. 2012 uváděl, že prezidentovi své země předal prostřednictvím konzula dva otevřené dopisy kritizující konžskou vládu, což označil za důvod, pro nějž mu v zemi původu hrozí trest smrti. Při doplňujícím pohovoru konaném dne 30. 3. 2016 se však přes mnoho otázek žalovaného o těchto otevřených dopisech vůbec nezmínil a své politické aktivity popisoval odlišným způsobem. Rozdílně pak stěžovatel popisoval také obavy ve vztahu ke svým rodičům, zejména pak otci, jehož příjmení nosí a který byl podle jeho tvrzení členem opoziční strany a při svém návratu z Francie měl být spolu s matkou stěžovatele zabit, což dovozoval na základě skutečnosti, že rodiče cestovali zpět do vlasti, ale poté zmizeli a ani se neobjevili na letišti, kde je čekali jejich příbuzní. Nejprve tvrdil, že jeho rodiče získali ve Francii mezinárodní ochranu, která jim byla udělena právě na základě politické angažovanosti jeho otce (viz pohovor provedený dne 4. 12. 2012), aby posléze sdělil, že jeho rodiče se ve Francii nacházeli v postavení žadatelů o azyl, o který žádali z humanitárních důvodů, protože v zemi ztratili kvůli tamějšímu válečnému konfliktu veškerý majetek (viz pohovor provedený dne 30. 3. 2016). Rovněž tak nejprve uváděl, že jeho rodiče se do země vraceli a měli být zabiti v roce 2008, aby následně žalovanému sdělil, že to vlastně bylo mezi roky 2010 - 2011. Tvrzení o zabití rodičů je však v přímém rozporu s tvrzením, které stěžovatel učinil do protokolu ze dne 25. 12. 2010 před orgánem cizinecké policie v rámci řízení o správním vyhoštění, že mu další peníze posílají jeho rodiče, kteří v Kongu podnikají. V průběhu doplňujícího pohovoru, kdy byl na tyto rozpory ve svých tvrzeních dotazován, přitom nebyl schopen tyto věrohodně vysvětlit. Žalovaný se s těmito rozpory velmi podrobně vypořádal na stranách 10 až 13 žalobou napadeného rozhodnutí a městský soud na stranách 9 až 11 svého rozsudku. Závěr žalovaného a městského soudu o nevěrohodnosti a účelovosti příběhu stěžovatele je pak správný, neboť rozpory v jeho tvrzeních lze označit za natolik zásadní, že mohou být považovány za důkaz o nevěrohodnosti celého jeho příběhu. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne ze dne 14. 5. 2008, č. j. 7 Azs 25/2008 – 105, uvedl, že *„K tomu, aby mohlo ministerstvo posoudit, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje některou z podmínek uvedených v § 12 zákona o azylu, je nutné, aby žadatel srozumitelně a dostatečně určitě tvrdil skutečnosti, ve kterých spatřuje existenci některé z podmínek pro udělení azylu. Těmito tvrzeními je pak ministerstvo povinno se náležitě vypořádat a posoudit, zda tvrzení žadatele odůvodňují či neodůvodňují udělení azylu. Ministerstvo je zpravidla povinno porovnat tvrzené skutečnosti s informacemi o zemi původu, které si před vydáním rozhodnutí obstará. Naproti tomu v případě, že žadatel svoji povinnost tvrzení nesplní, a to buď tak, že vůbec netvrdí žádné skutečnosti, nebo že na podkladě jeho neurčitých nebo rozporuplných skutečností nelze zjistit, jaké jsou skutečné důvody jeho odchodu ze země původu, resp. důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany, nemůže ministerstvo v takovém případě shledat existenci podmínek pro udělení azylu. Ministerstvo totiž za takové situace nemůže posoudit, zda tvrzení žadatele odůvodňují či neodůvodňují přiznání azylu, neboť zde nejsou srozumitelná a určitá tvrzení, která by správní orgán mohl ve smyslu jednotlivých podmínek pro udělení azylu posuzovat a případně porovnávat s informacemi o zemi původu. Jsou-li tvrzení rozporná, nelze učinit jednoznačný závěr o tom, která z rozporných tvrzení by měl správní orgán ve vztahu k jednotlivým podmínkám pro udělení azylu považovat za důvody, ve kterých žadatel spatřuje podmínky pro udělení azylu. Nevěrohodnost tvrzení na podkladě uvádění rozporuplných tvrzení znemožňuje správnímu orgánu shledat*

u žadatele podmínky pro udělení azylu. Jelikož zpravidla není v možnostech žadatele v řízení o udělení mezinárodní ochrany prokázat svá tvrzení jiným způsobem než svou výpovědí, je srovnání jím uváděných skutečností zásadním kritériem pro posouzení jejich věrohodnosti. Pokud se ve výpovědích žadatele vyskytuje značné množství rozporů, které není schopen zdůvodnit, nelze ministerstvu vytýkat, že k nim přistupuje s určitou mírou pochybností." V této souvislosti odkazuje Nejvyšší správní soud i na rozsudek ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004 – 40, v němž vyslovil, že *„Jelikož často není v možnostech žadatele o azyl prokázat svá tvrzení jiným způsobem než vlastní věrohodnou výpovědí, je srovnání skutečností jím uvedeným v žádosti o azyl, vlastnoručně psaném prohlášení a v pohovoru významným měřítkem jeho věrohodnosti."*

[10] Pokud jde o stěžovatelovy obavy z pronásledování pro svou příslušnost k etnické skupině Lari, Nejvyšší správní soud odkazuje na rozhodnutí žalovaného (str. 11 a 12) a na rozsudek městského soudu (str. 6 a 7), kde žalovaný i městský soud podrobně posuzovali postavení etnika Lari v zemi původu, přičemž na základě shromážděných informací nezjistili, že by toto etnikum bylo vystaveno jednání, které lze označit za cílenou každodenní plošnou diskriminaci každého příslušníka tohoto etnika ve všech oblastech života, které by svou intenzitou mohlo být označeno za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. K tomu lze dodat, že stěžovatel v případě návratu do Konžské republiky může žít na územích obývaných příslušníky tohoto etnika, které je etnickou podskupinou nejpočetnější skupiny obyvatel Konga Bakongo (48 % obyvatelstva). K otázce vnitřní ochrany (někdy též označované jako „možnost vnitřního útěku" či „možnost vnitřního přesídlení") rovněž existuje bohatá a konstantní judikatura (srov. rozsudky ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93, a ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74). Nejvyšší správní soud k této otázce v usnesení ze dne 17. 5. 2012, č. j. 7 Azs 19/2012 – 22, konstatoval, že *„lokální problémy jsou také řešitelné vnitřním přesídlením. Koncept vnitřní ochrany je jen vyjádřením zásady subsidiarity mezinárodní ochrany. K tomu lze dodat, že posuzování možnosti vnitřní ochrany lze plně vztáhnout nejenom k azylu, ale též k tzv. doplňkové ochraně ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 3. 2012, č. j. 2 Azs 29/2011 - 70, dostupné na www.nssoud.cz)."*

[11] Nejvyšší správní soud nezpochybňuje, že situace ohledně stavu demokracie a dodržování základních lidských práv v Kongu je problematická. V této souvislosti však odkazuje na rozsudek ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, kde uvedl: *„Pokud žadatel o udělení azylu není vystaven žádnému pronásledování nebo diskriminaci z azylově relevantních důvodů, resp. nemá z takového pronásledování nebo diskriminace odůvodněný strach, popř. takové skutečnosti ve správním řízení vůbec netvrdí, pak nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., a to i přes skutečnost, že pochází ze země s nedemokratickým a autoritativním režimem, který zásadním způsobem diskriminuje a potlačuje opozici, resp. osoby zastávající politicky odlišné názory."*

[12] Stěžovatel rovněž namítal, že mu měl být udělen humanitární azyl s ohledem na jeho zdravotní potíže. Institutem humanitárního azylu se zabýval Nejvyšší správní soud v řadě svých rozhodnutí (např. rozsudky ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, nebo ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48). Z této judikatury vyplývá, že je na uvážení správního orgánu, zda humanitární azyl udělí, či nikoliv; míra volnosti uvážení správního orgánu je limitována pouze zákazem libovůle. V daném případě se žalovaný na str. 14 a 15 podrobně zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací stěžovatele a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Podle názoru žalovaného je stěžovatel dospělou, plně právně způsobilou a práceschopnou osobou, přičemž ani z jeho sdělení a doložených lékařských zpráv nelze nikterak dovodit, že by se nacházel ve stavu ohrožujícím život nebo že by v České republice podstupoval nějakou speciální a v jeho vlasti nedostupnou léčbu. Žalovaný dále uvedl, že stěžovatel trpí chronickou prostatitidou a lékaře v České republice vyhledával rovněž v souvislosti s povrchním poraněním nohy a kotníku, bolestmi břicha a řidší stolicí, očními potížemi, kdy mu bylo doporučeno aplikovat umělé slzy, a pro svědění ucha, dráždění v nose a bolesti hlavy se zvracením, tedy s poměrně běžnými a nijak život ohrožujícími potížemi

odpovídajícími jeho věku. Žalovaný dále ohledně možnosti využití lékařské péče v stěžovatelově vlasti odkázal na Informaci Belgického úřadu pro cizince získanou prostřednictvím Projektu lékařských informací o zemích původu ze dne 28. 3. 2014 s tím, že v Konžské republice neexistuje v oblasti poskytování péče žádná diskriminace a byť je lékařská péče striktně placená, rozhodně nelze na základě těchto zpráv konstatovat, že by nebyla stěžovateli v jeho vlasti poskytnuta péče jako všem ostatním občanům země. Žalovaný rovněž dodal, že stěžovatel má ve vlasti rozvětvenou rodinu, jejíž pomoci může po svém příjezdu do země k začlenění do tamější společnosti využít. Z uvedených důvodů žalovaný dospěl k závěru, že u stěžovatele nejde o případ hodný zvláštního zřetele. V této souvislosti Nejvyšší správní soud navíc uvádí, že lepší zdravotní péče není zákonným důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (srov. rozsudek ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69).

[13] Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že nikterak nezlehčuje pozici stěžovatele. Prostřednictvím azylového řízení však nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 – 57). Stěžovatel si nemůže zvolit využití institutů zákona o azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Právě instituty právní úpravy pobytu cizinců na území České republiky jsou určeny pro případy tohoto druhu, když stěžovatel ve správním řízení sám uvedl, že usiluje o legální pobyt v České republice. Pokud má stěžovatel zájem setrvat v České republice a žít zde, je třeba, aby o to usiloval prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců.

[14] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[15] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. dubna 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu